ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Кучеренко Світлана Юріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
ksvetau@i.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7560-1212>
Researcher ID: S-1892-2018

Леваєва Людмила Юріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
lluda85@i.ua
<https://orcid.org/0000-0003-0697-2700>
Researcher ID: Y-7228-2018

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Кучеренко Светлана Юрьевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики
ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
ksvetau@i.ua

Леваева Людмила Юрьевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики
ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
lluda85@i.ua

DATA ABOUT THE AUTHORS

Kucherenko Svitlana, PhD, assistant professor of Economics Department
Pereiaslav-Khmelnitskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University
ksvetau@i.ua

Levaieva Ludmila, Ph.D., assistant professor of Economics Department
Pereiaslav-Khmelnitskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University
lluda85@i.ua

Подано до редакції 21.01.2020
Прийнято до друку 08.02.2020

УДК: 334.722:338.48:379

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-44-24-30>

ФАКТОРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ У СІЛЬСЬКОМУ ЗЕЛЕНОМУ ТУРИЗМІ

**Пеньковський В. С.,
Кучеренко М. А.**

Предметом дослідження є теоретичні аспекти й практичні підходи до організації малих сільських туристичних підприємств та встановлення особливостей їх діяльності.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних засад організації і практичних підходів здійснення діяльності малих підприємств у сільському зеленому туризмі на основі встановлення їх змісту і виявлення факторів і особливостей.

Методологічною основою статті стали як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання. У процесі написання статті були використані методи: монографічний, історичний, узагальнення й абстракції, SWOT-аналізу, статистичних групувань, системно-структурного аналізу і синтезу.

***Результати роботи.** У статті обґрунтовано теоретичні засади й практичні підходи до визначення сутності та факторів організації діяльності малих підприємств у сільському зеленому туризмі. Досліджено зміст і нормативно-правові засади організації малих форм господарювання, насамперед, у сільському зеленому туризмі. На основі критичного аналізу найбільш поширених трактувань поняття «малі форми господарювання» визначено зміст малих підприємств у сільському зеленому туризмі, встановлено особливості їх діяльності. Виявлено основні фактори впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на організацію, діяльність і розвиток малих сільських туристичних підприємств. Обґрунтовано їх використання в управлінні на засадах конкурентних переваг.*

***Галузь застосування результатів.** Висновки і результати можуть бути використані у роботі підприємств сільського зеленого туризму, сільських територіальних громад, муніципальних органів влади; у навчальному процесі закладів вищої освіти економічного й туристичного спрямування або їх підрозділів.*

***Висновки.** Малі форми господарювання у сільському зеленому туризмі є суб'єктом мікропідприємництва. Вони здійснюють свою діяльність відповідно до вимог розвитку сільських територій, сфери гостинності, сільського господарства, транспорту, екологічної ситуації та природоохоронної діяльності на селі. Крім того, це один із видів самозайнятості населення, який піднімає роль патріотизму, краєзнавства; усереднює елементи активної діяльності і відпочинку; створює життєве*

середовище, наближене до природи; сприяє підвищенню рівня та якості життя сільських мешканців. Зважаючи на вказане вище, організаційно-економічні засади функціонування малих форм господарювання у сільському зеленому туризмі визначаються у взаємозв'язку суб'єкта господарювання із факторами його зовнішнього та внутрішнього середовища.

Ключові слова: малі підприємства, сільський зелений туризм, зміст, організація, фактори, зовнішнє та внутрішнє середовище, діяльність, особливості, конкуренція, управління.

ФАКТОРЫ ОРГАНИЗАЦИИ И ОСОБЕННОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В СЕЛЬСКОМ ЗЕЛЕНОМ ТУРИЗМЕ

Пеньковский В. С.,
Кучеренко Н. А.

Предметом исследования являются теоретические аспекты и практические подходы к организации малых сельских туристических предприятий и установление особенностей их деятельности.

Целью работы является обоснование теоретических основ организации и практических подходов осуществления деятельности малых предприятий в сельском зеленом туризме на основе установления их содержания и выявления факторов и особенностей.

Методологической основой статьи стали как общенаучные, так и специальные методы научного познания. В процессе написания статьи были использованы методы: монографический, исторический, обобщения и абстракции, SWOT-анализа, статистических группировок, системно-структурного анализа и синтеза.

Результаты работы. В статье обоснованы теоретические основы и практические подходы к определению сущности и факторов организации деятельности малых предприятий в сельском зеленом туризме. Исследовано содержание и нормативно-правовые основы организации малых форм хозяйствования, прежде всего, в сельском зеленом туризме. На основе критического анализа наиболее распространенных трактовок понятия «малые формы хозяйствования» определено содержание малых предприятий в сельском зеленом туризме, установлены особенности их деятельности. Выявлены основные факторы влияния внешней и внутренней среды на организацию, деятельность и развитие малых сельских туристических предприятий. Обосновано их использование в управлении на основе конкурентных преимуществ.

Область применения результатов. Выводы и результаты могут быть использованы в работе предприятий сельского зеленого туризма, сельских территориальных общин, муниципальных органов власти; в учебном процессе высших учебных заведений экономического и туристического направления или их подразделений.

Выводы. Малые формы хозяйствования в сельском зеленом туризме являются субъектом микро-предпринимательства. Они осуществляют свою деятельность в соответствии с требованиями развития сельских территорий, сферы гостеприимства, сельского хозяйства, транспорта, экологической ситуации и природоохранной деятельности на селе. Кроме того, это один из видов самозанятости населения, поднимает роль патриотизма, краеведения; усредняет элементы активной деятельности и отдыха; создает жизненную среду, приближенную к природе; способствует повышению уровня и качества жизни сельских жителей. Учитывая указанное выше, организационно-экономические основы функционирования малых форм хозяйствования в сельском зеленом туризме определяются во взаимосвязи предприятия с факторами его внешней и внутренней среды.

Ключевые слова: малые предприятия, сільський зелений туризм, содержание, организация, факторы, внешняя и внутренняя среда, деятельность, особенности, конкуренция, управление.

FACTORS OF THE ORGANIZATION AND PECULIARITIES OF SMALL ENTERPRISES ACTIVITIES IN RURAL GREEN TOURISM

Penkovsky Valentyn
Kucherenko Mykola

The subject of the research is theoretical aspects and practical approaches to organizing of small rural tourism enterprises and establishing the features of their activities.

Setting the task, the purpose of the study. The purpose of the work is to substantiate theoretical foundations of the organization and practical approaches to small enterprises activities in rural green tourism on the basis of establishing their content and identifying factors and features.

Method or methodology for conducting research. Both scientific and special methods of scientific cognition have become the methodological basis of the article. In the process of writing the article the following methods were used: monographic, historical, generalization and abstraction, SWOT-analysis, statistical groups, system and structural analysis and synthesis.

Results of work. The article substantiates theoretical foundations and practical approaches to determining the nature and factors of organization of small enterprises in rural green tourism.

The content and regulatory foundations of the organization of small forms of management, first of all, in rural green tourism are investigated. On the basis of the critical analysis of the most widespread interpretations of the

concept of «small forms of business» the essence of small enterprises in rural green tourism is determined, as well as the peculiarities of their activity are set. The main factors of influence of the external and internal environment on the organization, activity and development of small rural tourism enterprises are revealed. Their use in management on the basis of competitive advantages is substantiated.

The field of application of results. *The findings and results can be used in the work of rural green tourism enterprises, rural territorial communities, and municipal authorities; in the educational process of higher education institutions of economic and tourism or their departments.*

Conclusions according to the article. *Small forms of management in rural green tourism are the subject of micro-entrepreneurship. They carry out their activities in accordance with the requirements of rural development, hospitality, agriculture, transport, environmental situation and environmental activities in the countryside. In addition, it is one of the types of self-employment of the population, which raises the role of patriotism, local history; averages the elements of active work and recreation; creates a living environment close to nature; contributes to improving the living standards and quality of life of rural residents. In view of the above, the organizational and economic foundations of small forms of management activities in rural green tourism are determined in relationship of the business entity with the factors of its external and internal environment.*

Keywords: *small enterprises, rural green tourism, content, organization, factors, external and internal environment, activity, features, competition, management.*

JEL Classification: *Q12, L83, O13, O15.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання становлення та розвиток малого підприємництва у різних сферах діяльності є об'єктивною тенденцією розвитку сучасної економіки. Адже воно характеризується високим рівнем організаційної гнучкості, спрямованістю зусиль на постійне удосконалення власної діяльності з орієнтацією на місцеві ресурси, наявністю двостороннього зв'язку між підприємцем і його клієнтами, виконанням ролі ринкоутворюючого фактору.

У зв'язку із значним збільшенням і переформатуванням туристичних потоків на місцеві, у т.ч. сільські атракції та дестинації, зумовленого низкою об'єктивних причин, що спостерігаються в Україні в останні роки, питання вивчення функціонування малих форм господарювання у сфері туризму, у тому числі сільського зеленого, набуває актуального значення. Особливо це стосується пошуку можливостей і ресурсів прискорення їх організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми функціонування малих форм господарювання, у тому числі у сфері туризму, були предметом вивчення та знайшли висвітлення у роботах таких науковців як Ю. Д. Білик, З. С. Варналій, Л. І. Воротіна, В. П. Горьовий, М. М. Ігнатенко, І. В. Ляшенко, Ю. П. Макаренко, П. М. Макаренко, Л. О. Мармоль, М. М. Пітюлич, І. А. Романюк, П. Т. Саблук, М. Г. Шульський, В. В. Юрчишин та багато інших. Разом з тим, окремі аспекти цієї багатогранної проблеми залишаються дискусійними і потребують подальшого дослідження. Зокрема, йдеться про встановлення та аналіз факторів організації та діяльності малих підприємств у сільському зеленому туризмі.

Мета статті – обґрунтування теоретичних засад організації і практичних підходів здійснення діяльності малих підприємств у сільському зеленому туризмі на основі встановлення їх змісту і виявлення факторів і особливостей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Обґрунтування організаційно-економічних засад функціонування малих форм господарювання у галузі сільського зеленого туризму безпосередньо пов'язано з наявністю сучасного понятійного апарату та нормативно-правових визначень, аналіз яких надасть можливість виявити їх економічну сутність. Відповідно Господарського кодексу України, до суб'єктів господарювання загалом належать господарські організації – юридичні особи, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці [1].

Згідно кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік, суб'єкти господарювання розподіляють на: мікро- та малі, середні та великі підприємства. Згідно такої градації, суб'єктами мікро-підприємництва є фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці та юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 млн. євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [2].

Проте для малих форм господарювання у сільському зеленому туризмі, які теоретично належать до мікро-підприємств, не зовсім підходять дані критерії, адже навіть 10 працівників можуть виконувати значний обсяг роботи та надавати велику кількість послуг, а річний дохід у межах до 2 млн. євро недосяжний для багатьох туристичних підприємств на селі. Таким чином, в умовах негативного коливання курсу національної валюти, встановлені обмеження не є логічними не тільки для малих форм господарювання сільського зеленого туризму, а й багатьох інших галузей сфери послуг.

У науковій економічній літературі також зустрічаються й інші визначення сутності малих форм господарювання. Так, на думку І. В. Ляшенка, малі форми господарювання – це суб'єкти малого підприємництва, що створюються на основі певної форми власності (як правило, приватної) для здійснення господарської діяльності, одержання прибутку чи в споживчих цілях. І, крім зазначеного раніше, вони мають деяку господарсько-правову самостійність [3, с.30].

І. А. Романюк [4] визначає малі форми господарювання як суб'єкти підприємницької діяльності дрібнотоварного укладу будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, як зареєстровані, так і незареєстровані органами державної влади. Л. О. Мармуль [5] погоджується із наведеними твердженнями, однак наголошує на особистій участі членів цих господарств та їх родин у виробничому та/або обслуговуючому процесі.

На нашу думку, малі форми господарювання у сільському зеленому туризмі – це економічно самостійні господарюючі суб'єкти мікро-підприємництва. Вони здійснює свою діяльність за участі власника та членів його родини, або із залученням найманої робочої сили. Йдеться у тому числі про надання туристичних послуг і житла; сільськогосподарську діяльність і виробництво продуктів харчування; надання транспортних та інших послуг; торгівлю та інше з метою реалізації власних соціально-економічних інтересів.

Для виявлення особливостей функціонування малих форм господарювання туризму у сільській місцевості варто виявити основні організаційні засади функціонування таких підприємств з урахуванням вимог до цих підприємств та специфіки туристичної діяльності. Так, М. М. Ігнатенко вважає, що є наступні особливості організації малих форм господарювання у сільському зеленому туризмі: власне сільські туристичні агрооселі широкої та вузької спеціалізації; селянські й фермерські господарства з розвитком сільського зеленого туризму як супутнього виду діяльності; агрооселі, спеціалізовані на розвитку туристичної інфраструктури (прокат та/або продаж туристичного спорядження; харчування; ночівля; транспортні й побутові послуги та ін.). Також мале підприємництво є здійсненням діяльності у межах приватних осель або особистих селянських господарств, які законодавчо й часто в наукових дослідженнях не відносяться до суб'єктів підприємницької діяльності [6].

Серед вимог до суб'єктів малих форм господарювання у сільському зеленому туризмі та господарстві є обмеження особистим селянським господарствам площі земельної ділянки розміром не більше 2 га. Її збільшення можливе лише відповідно до умов дотримання чинного законодавства. Діяльність здійснюється індивідуально або особами, які перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають. Проте це можуть бути також й фермерські господарства із великою площею земельних угідь. Зважаючи на існування багатоманітності термінології та дискусійності багатьох теоретичних аспектів щодо малих форм організації сільського зеленого туризму, доцільно виділити основні особливості діяльності малих форм господарювання:

1. Приватна автономність підприємця, його повна економічна і господарська свобода у виборі сфери, методів, часу, місця здійснення підприємницької туристичної діяльності, але узгоджені з інтересами сільської громади.
2. Повна відповідальність за економічні, екологічні та соціальні наслідки своєї діяльності й пов'язані з нею ризики.
3. Власна спрямованість на зайнятість, комерційний успіх, на одержання прибутку, підвищення рівня та якості життя, особистісне зростання й удосконалення.
4. Особиста участь всієї сім'ї або окремих її членів у здійсненні туристичної діяльності.
5. Невеликі обсяги виробництва туристичної продукції або надання туристичних послуг.
6. Як правило, досить інтуїтивний характер підприємницької діяльності, відсутність фахових стратегій маркетингу та менеджменту на перспективу.
7. Використання некваліфікованої або малокваліфікованої робочої сили (низький рівень освіти, відсутність професійних навичок).
8. Неформальний характер взаємовідносин у процесі здійснення підприємницької діяльності.
9. Значна залежність від природно-кліматичних факторів, що зумовлюють сезонність туристичних послуг.
10. Велика ймовірність ризиків, що ускладнює доступ до фінансово-кредитних ресурсів та інновацій, повільне їх впровадження.
11. Слабка державна й місцева підтримка або її відсутність.
12. Високий ступінь тінізації господарської діяльності, а також бюрократія і корупція.

Однак, виходячи з того, що сільський зелений туризм визначається як відпочинковий різновид туризму, що відбувається у сільських оселях, домогосподарствах, у яких власник господарства надає послуги з розміщення та харчування, іноді – з сукупності інших характерних послуг (екскурсії, походи, прогулянки, свята тощо) обґрунтування організаційно-економічних засад функціонування малих форм господарювання в сільському зеленому туризмі необхідно проводити, враховуючи особливості сфери туризму та гостинності.

Відповідно до Закону України «Про туризм», до суб'єктів, що здійснюють та забезпечують туристичну діяльність (окрім туристичних операторів та туристичних агентів) належать: готелі (кількість номерів – не менше 6); аналогічні засоби розміщення (надають обмежені готельні послуги); інші суб'єкти підприємницької діяльності (надають послуги проживання, харчування, екскурсійні, рекреаційні); фізичні особи, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування тощо [7].

Отже, проаналізувавши нормативно-правове та теоретичне підґрунтя суб'єктів мікро-підприємництва можна стверджувати, що малі форми господарювання у сільському зеленому туризмі – це економічно самостійні господарюючі суб'єкти, які здійснюють свою діяльність та надають послуги розміщення (проживання), харчування, трансферту та ряду інших характерних туристичних послуг з використанням:

власного будинку (із кількістю житлових кімнат (номерів) не більше 6); трудових ресурсів членів родини; особистого селянського підсобного господарства; природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурно-мистецької, історичної й етнографічної спадщини регіону.

Розглядаючи малі форми господарювання з точки зору теорії систем, зауважимо, що вони належать до систем відкритого типу. На їх діяльність чинить вплив ряд зовнішніх факторів (нормативно-правове регулювання діяльності у сфері туризму, візовий режим, валютні коливання, соціально-політична ситуація в країні, зміна тарифів на комунальні послуги, гарантії і рівень безпеки тощо). Для визначення організаційних засад функціонування виділені фактори впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на розвиток малих форм господарювання у сільському зеленому туризмі (табл. 1).

Таблиця 1. Фактори впливу на діяльність малих форм господарювання у сільському зеленому туризмі

Підприємницьке середовище	Фактори впливу	
	позитивні	негативні
Зовнішнє середовище	<ul style="list-style-type: none"> - звільнення від податків (сільські агрооселі); - здорожання іноземної валюти (для іноземних туристів); - переорієнтація внутрішніх туристичних потоків; - інтернет-можливості бронювання тощо; - конкуренція з боку готельних комплексів, інших аналогічних засобів. 	<ul style="list-style-type: none"> - економічна та фінансова кризи; - політична нестабільність; - недосконале законодавство; - нерозвинута інфраструктура, у тому числі якості дорожніх покриттів; - погіршення екологічного стану; - підвищення тарифів та енергоносіїв; - сезонний характер послуг.
Внутрішнє середовище	<ul style="list-style-type: none"> - впровадження нових технологій, у тому числі щодо продаж, економного витрачання енергоносіїв; - диверсифікація діяльності і послуг у туризмі; - особиста зацікавленість в ефективній діяльності та конкурентоспроможності. 	<ul style="list-style-type: none"> - низький рівень техніки, технологій; - відсутність ефективного менеджменту й маркетингу; - поєднання кількох професій, посад; - залежність якості послуг від внутрішнього мікроклімату, гостинності, традицій.

Розглянувши наведені фактори впливу на суб'єкти господарювання у сільському зеленому туризмі, доходимо висновку, що визначення їх переліку зовнішнього та внутрішнього середовищ прямо впливають на ефективність управління та діяльність малих форм господарювання. У системі факторів зовнішнього середовища малих форм господарювання можна виділити декілька рівнів.

Перший рівень – це рівень, у якому безпосередньо функціонує суб'єкт господарювання. До нього належать: туристи-індивіди та малі туристичні групи; партнери – суб'єкти, які забезпечують надходження ресурсів, необхідних для нормального функціонування; регулятори – державні, регіональні та місцеві органи, що встановлюють конкретні правила, контролюють і регулюють діяльність суб'єкта господарювання; конкуренти – готельні підприємства, гостинні двори, сільські садиби, що функціонують у регіоні.

Другий рівень – загальне середовище, яке містить фактори, що непрямо впливають на діяльність малих форм господарювання. Ці фактори в рівній мірі впливають на всі туристичні підприємства регіону. До цього рівня варто віднести: культуру й історію, традиції та звичаї, норми і поведінкові моделі, конфесійну структуру і систему цінностей та автентичність регіону, місцевості; економіку, що означає ступінь розвиненості фінансових, трудових і споживчих ринків, рівень життя і купівельну спроможність населення, інфраструктуру, інфляцію, ціни, доступ до ресурсів, нормативно-правове регулювання туристичної діяльності, сільського господарства, податкову систему тощо; політику – розподіл і концентрацію влади, ідеологію, представництва.

Третій рівень – глобальне середовище, вплив якого не пов'язаний з особливостями конкретного регіону або країни. Це, насамперед, технологічне середовище – знання, інформація, розвиток інформаційних технологій, впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій; міжнародне середовище – візові режими, процес євроінтеграції; транспортне сполучення; комунікації; світові господарські й культурно-мистецькі тенденції; світова мода; доступність туристичних атракцій і послуг; дипломатичні відносини й глобальна безпека; міждержавні конфлікти; різноманітні світові кризи й епідемії тощо.

Усі наведені фактори перебувають у комплексному взаємозв'язку і взаємозалежності. Тому аналізуючи особливості організаційно-економічних засад функціонування малих форм господарювання у сільському зеленому туризмі, варто враховувати їх вплив на ефективність діяльності останніх. Схематично взаємозв'язок малих форм господарювання із зовнішнім середовищем прямої та непрямої дії зображено на рис. 1.

Як видно із наведеного рис. 1, фактори зовнішнього середовища прямого впливу проявляються в таких формах, як: поведінка, запити й ринкові позиції постачальників і споживачів; зміна законодавства щодо сертифікації й ліцензування діяльності, господарських питань, обліку й оподаткування; постанови й обмеження місцевих органів управління; склад і поведінка конкурентів, попит і пропозиція на ринках туристичних послуг, платоспроможність населення. Факторами непрямого впливу виступають соціально-економічна стабільність й військово-політична ситуація в країні, рівень розвитку науково-технічного прогресу й модернізації життєдіяльності, санітарно-епідеміологічна й екологічна обстановка тощо.

Рисунок 1. Вплив факторів на малі форми господарювання у сільському зеленому туризмі

Висновки. Малі форми господарювання у сільському зеленому туризмі є суб'єктом мікро-підприємництва. Вони здійснюють свою діяльність відповідно до вимог розвитку сільських територій, сфери гостинності, сільського господарства, транспорту, екологічної ситуації та природоохоронної діяльності на селі. Крім того, це один із видів самозайнятості населення, який піднімає роль патріотизму, краєзнавства; усереднює елементи активної діяльності і відпочинку; створює життєве середовище, наближене до природи; сприяє підвищенню рівня та якості життя сільських мешканців. Зважаючи на вказане вище, організаційно-економічні засади функціонування малих форм господарювання у сільському зеленому туризмі визначаються у взаємозв'язку суб'єкта господарювання із факторами його зовнішнього та внутрішнього середовища.

На перспективу досить актуальним постає питання державної підтримки й регулювання підприємницької діяльності, цілеспрямованого реформування і вдосконалення регуляторних важелів впливу на діяльність підприємств малого сектору туристичної діяльності на селі в умовах децентралізації влади й адміністративно-територіальної реформи.

Список використаних джерел

1. Господарський Кодекс. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2>.
2. Макаренко Ю. П. Аграрні малі господарства: умови та шляхи розвитку: монографія. Дніпропетровськ: Січ, 2012. 680 с.
3. Ляшенко І. В. Зелений туризм как объект предпринимательской деятельности для малых форм сельского хозяйства. Экономика и управление, 2002. № 6. С. 29-31.
4. Романюк І. А., Яровий В. Ф. Соціально-економічна ефективність функціонування підприємств сільського зеленого туризму та галузі туризму загалом. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2017. № 4(40). С. 72-75.
5. Мармуль Л. О., Пінчук Т. А. Організація та розвиток аграрного туризму в регіоні: монографія. Херсон: Айлант, 2009. 168 с.
6. Ігнатенко М. М., Рунчева Н. В. Процеси ресурсозабезпечення спеціалізації та концентрації виробництва в корпоративних агроформуваннях. Економіка та держава. № 1. 2017. С. 10-14.
7. Закон України «Про туризм». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z950324.html
8. Мармуль Л. О., Усаченко Л. М., Недюха М. П. та ін. Удосконалення управління діяльністю туристичних підприємств. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Навч.-наук. ін-т післядиплом. освіти. Херсон : Грін Д. С., 2014. 190 с.
9. Пеньковський, Валентин Сергійович. Формування та розвиток господарств сільського зеленого туризму : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 ; Полтав. держ. аграр. акад. Полтава, 2017. 20 с.

References

1. Hospodarskyi Kodeks [Business Code]. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2> [in Ukr.].
2. Makarenko, Yu. P. (2012). Ahrarni mali hospodarstva: umovy ta shliakhy rozvytku [Agrarian small businesses: conditions and ways of development] : monohrafiia. Dnipropetrovsk: Sich, 680 p. [in Ukr.].

3. Lyashenko, I. V. (2002). Zeleniy turizm kak ob'ekt predprinimatelskoy deyatel'nosti dlya mal'nykh form selskogo hozyaystva [Green tourism as an object of entrepreneurial activity for small forms of agriculture]. *Ekonomika i upravlenie*, 6, 29-31. [in Ukr.].
4. Romaniuk, I. A., Yarovyi, V. F. (2017). Sotsialno-ekonomichna efektyvnist funktsionuvannya pidpriemstv silskoho zelenoho turyzmu ta haluzi turyzmu zahalom [Socio-economic efficiency of the functioning of enterprises of agricultural green tourism and the field of tourism general]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, 4 (40), 53-58 [in Ukr.].
5. Marmul', L. O., Pinchuk, T. A. (2008). Orhanizatsiya ta rozvytok aharnoho turyzmu v rehioni [Organization and development of agricultural tourism in the region]. Kherson, Aylant, 168 p. [in Ukr.].
6. Ignatenko, M. M., Runcheva N. V. (2017). Protsesy resursozabezpechennia spetsializatsii ta kontsentratsii vyrobnytstva v korporatyvnykh ahroformuvanniakh. [The processes of resourcing of specialization and concentration of production in corporate agricultural enterprises]. *Ekonomika ta derzhava*, 1, 10-14. [in Ukr.].
7. Zakon Ukrainy «Pro turyzm» [Law of Ukraine «Pro Tours»]. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z950324.html [in Ukr.].
8. Marmul', L. O., Usachenko, L. M., Nediukha, M. P. & Nezvyschuk-Kohut, T. S. (2014). Udoskonalennia upravlinnia diial'nistiu turystychnykh pidpriemstv [Improvement of management of tourism enterprises], Kherson: Hrin' D. S., Ltd. 190 p. [in Ukr.].
9. Penkovsky, V. S. (2017). Formuvannia ta rozvytok hospodarstv silskoho zelenoho turyzmu [Formation and development of farms and rural green tourism] avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.04 ; Poltav. derzh. ahrar. akad. Poltava, 20 p. [in Ukr.].

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Пеньковський Валентин Сергійович, кандидат економічних наук, викладач кафедри професійної освіти, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»,
e-mail: psvalentyn@gmail.com

Кучеренко Микола Анатолійович, старший викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»,
e-mail: mak24.75@meta.ua
orcid.org/0000-0002-7840-0755

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Пеньковский Валентин Сергеевич, кандидат экономических наук, преподаватель кафедры профессионального образования, ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»,
e-mail: psvalentyn@gmail.com

Кучеренко Николай Анатольевич, старший преподаватель кафедры финансов, учета и налогообложения, ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»,
e-mail: mak24.75@meta.ua

DATA ABOUT THE AUTHORS

Penkovsky Valentyn, PhD, Lecturer of the Department of Vocational Education, Pereiaslav-Khmelnitskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University,
e-mail: psvalentyn@gmail.com

Kucherenko Mykola, Senior Lecturer of the Department of Finance, Accounting and Taxation, Pereiaslav-Khmelnitskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University,
e-mail: mak24.75@meta.ua

Подано до редакції 12.01.2020

Прийнято до друку 04.02.2020

УДК 351:82

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2020-44-30-35>

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ТА РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

Плевако Я. А.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні й практичні аспекти здійснення державної підтримки та регулювання розвитку підприємств сільського зеленого туризму.

Метою роботи є обґрунтування напрямів, механізмів та інструментів державної підтримки й регулювання розвитку підприємств сільського зеленого туризму на перспективу.